

Liberální republikáni

Slovo liberalismus se etymologicky vyvinulo z latinského slova *liber*, tedy volný či svobodný. Dá se říci, že svoboda je hlavním tématem liberálních politiků artikulovaným v různých oblastech. Liberální myšlenky se do Spojených států dostaly z evropského prostředí, kde sehrály významnou roli v době osvícenství a byly základem velkých politických změn v čele s Velkou francouzskou revolucí. Američtí liberální myslitelé považují všechny lidské bytosti za sobě rovné, a proto pro ně požadují také stejná základní práva a svobody. K těm patří především svoboda volby svého politického zástupce podle vlastního přesvědčení, svoboda náboženského vyznání, svoboda tisku nebo obchodu s vlastním majetkem. Jsou tedy důraznými zastánci demokratického režimu.

Přestože liberální myšlenky formovaly politiku USA prakticky od jejího vzniku, o liberální frakci v rámci Republikánské strany hovoříme v její dnešní podobě až od 30. let 20. stol. v souvislosti s rozdělením republikánů na konzervativní odpůrce série ekonomických reforem (*New Deal*), které proběhly v letech 1933 – 1938 v reakci na Velkou hospodářskou krizi, a na stranickou menšinu jejich liberálních podporovatelů.

V 60. letech se stal lídrem umírněného křídla republikánu Nelson Rockefeller a podle něj se pak liberální část strany začala označovat jako Rockefellerovští republikáni. Přívrženci této frakce byli podporovateli velkého obchodu a často se rekrutovali z řad významných byznysmenů spojovaných s Wall Street. Nepřekvapí proto, že jejich hlavními tématy byly ekonomika a finance. Podporovali volný obchod nejen v USA, kladli důraz i na americké obchodní zájmy v zahraničí. Obvykle patřili také mezi zastánce fungování mezinárodních organizací, zejména OSN. Patřili mezi podporovatele kvalitního státního školství a rozsáhlého výzkumu. V sociální oblasti se nebáli zvýšit daně ve prospěch vyrovnaného rozpočtu a podporovali i umírněný sociální stát. Jejich některá přesvědčení se rozcházela s klasickými konzervativními názory republikánů, proto si vysloužili přezdívku RINO (*Republicans In Name Only*).

V současnosti liberální republikáni z Kongresu z velké míry vymizeli. Za liberální můžeme snad považovat ty republikány, kteří mají kladný názor na problematiku společenská a etická témata jako jsou sňatky homosexuálů, umělé přerušování těhotenství či manipulace s embryonálními buňkami či ty, kteří příležitostně podporují část Obamova programu.

Libertariáni

Uskupení libertariánských republikánů je velice různorodé, ale všechny spojuje víra v osobní zodpovědnost, svobodu trhu a svobodu jednotlivce. V podstatě se jedná o politiky, kteří věří, že svobodná, kapitalistická společnost je spravedlivá. Proto libertariáni hájí úspornou formu státu, který by měl vybírat co nejnižší daně, nebo ideálně fungovat z dobrovolných příspěvků. Existovat by měl jen kvůli nezávislé ochraně práv jedince před nátlakem a násilím. Zde se libertariáni štěpí na různé skupiny, které věří v různé formy státu. Každopádně, všichni sdílí názor, že společnost a jedinci nesou za sebe vlastní odpovědnost. Stát podle nich nemá právo tuto odpovědnost přebírat a nahrazovat přirozený vývoj kultury, či jiných aspektů společenského života a života obecně.

Co se týče národního hospodářství, tak libertariáni stojí za koncepcí laissez-faire, tedy trhu, kde transakce mezi soukromými osobami nejsou omezovány, ani ovlivňovány státem. Základním ekonomickým cílem libertariánů je postupné omezování státních zásahů do svobodného trhu, rušení regulací a zbytečných státních norem. Vzhledem k heterogenitě hnutí jsou názory na míru rušení regulací a norem velmi nejednotné, nicméně všichni libertariáni věří ve svobodu jednotlivce pronásledovat své štěstí a využívat svůj potenciál k získání tohoto štěstí bez omezení kýmkoliv jiným.

V rámci sociálních otázek libertariáni soudí, že společnost by se měla utvářet svobodně bez zásahů státu. Stát nemá právo nikoho omezovat, pokud daný člověk neporušuje cizí práva. Libertariáni například nejsou proti sňatku mezi limi stejného pohlaví, protože tím nejsou narušována cizí práva. Také si nemyslí, že by měly být podporovány rodiny či ženy, ale měly by mít svobodnou volbu rozhodnout se, zda budou mít děti nebo jestli se o ně bude starat muž, či žena. Lidé jsou odpovědní sami za sebe a měli by mít právo z toho čerpat všechny výhody. Ale zároveň mají nést všechnu odpovědnost a postihy, které s tím souvisí.

Libertariáni se obecně neradi projevují užitím vojenské síly v zahraničí. Primárně kvůli víře v suverenitu ostatních států a nedostatku pravomocí zasahovat uvnitř těchto jiných států. Libertariáni nemají rádi spojenečtví, která je zavazují k určitému jednání, zato podporují aliance vzájemné pomoci a volného obchodu, které rozšiřují možnosti obyvatel podnikat a cestovat v zahraničí.

Neokonzervativci

Neokonzervativci jsou jednou z nejmladších frakcí Republikánské strany. Objevují se na přelomu 60. a 70. letech v reakci na vznik směrů jako feminismus či environmentalismus. Vzešli z lidí, kteří měli blízko ke klasické levici sociálního státu. Někteří prominentní neokonzervativci byli dokonce v mládí členy komunistického hnutí. Tito lidé byli zděšeni vývojem levicových ideologií a postavili se proti nim. Jeden z významných neokonzervativních ideologů Irving Kristol definoval neokonzervativce jako: „Liberála, který byl přemožen realitou“.

Neokonzervativci se shodují s konzervativci v pohledu na společnost. Pokládají důraz na tradiční morálku, rodinu a roli náboženství. V ekonomickém pohledu však neokonzervativci uznávají, že stát má hrát důležitou roli v národním hospodářství a zasahovat do něj. Podporují státní investice do vzdělávání a aktivní přístup k problematice nezaměstnanosti. Proto se v ekonomických otázkách rozcházejí s velkou částí Republikánské strany a předponou „neo“ zdůrazňují právě nový pohled na ekonomiku.

Frakce si ze svého levicového působení ponechala také silně idealistický pohled na svět. Lidská práva jsou podle univerzální, a proto podporují jejich šíření po celé planetě. V zahraniční politice podporují intervencionismus Spojených států. Byli například velkými podporovateli válek v Iráku a v Afghánistánu. Neokonzervativci jsou značně antikomunističtí, částečně pro komunistickou minulost svých představitelů. Během studené války odmítali jakékoliv ústupky proti Sovětskému svazu a dodnes prosazují rezoltní přístup v oblasti zahraniční politiky.

Neokonzervativci mají silný vliv pomocí velkého počtu think-tanků, které se hlásí k neokonzervativní doktríně. Jsou slyšet především v zahraničněpolitických otázkách, kde představují alternativu k izolacionistické politice.

Nová pravice

Nová pravice se zrodila v 70. letech 20. století. Jedná se o relativně frakci, která zahrnuje proudy moderně liberální, libertariánské i konzervativní. Její vznik je spojen s probuzením evangelikálního hnutí ve Spojených státech a působením Ronalda Reagana, hlubší kořeny má už v 50. letech. Navazuje na konzervatismus a liberalismus. Silně se staví proti ideologiím, které podle ní ohrožují západní civilizaci. Nová pravice odmítá komunismus, socialismus a novou levici. Na rozdíl od staré pravice je nová pravice optimistická, věří, že „otočí kolem dějin“ a lidstvo čeká pokrok.

Nová pravice je charakteristická značnou variabilitou v přebírání názorů. V ekonomické rovině je neoliberalní – staví se proti zasahování státu do podnikání, vysokým daním a regulaci. Na rozdíl od libertariánů se ale neobávají dluhového financování státu. V zahraniční politice je pak spíše neokonzervativní, věří v nadřazenost amerických hodnot, prosazuje silnou zahraniční pozici a často podporuje i aktivní intervence v zahraničí.

Ve vnitřní politice se hlásí ke konzervativním ideálům, podpoře tradičních hodnot, rodiny, náboženství a práv států. Členové nové pravice se aktivně snaží šířit své hodnoty, z náboženského pohledu jsou spíše katolíky než evangelíky a neštítí se lidového populismu, díky čemuž jsou často zesměšňováni jako buranská tvář Ameriky. K tradičním konzervativním hodnotám navíc přidávají velmi silnou národní hrdost a americký nacionalismus, který je sblížuje s paleokonzervativním odporem k imigrantům a multikulturalismu.

Tradicionalisté

Tradicionalisté jsou součástí amerického konzervativního proudu, jehož historii je možné sledovat až do jeho evropských počátků, kde na konci 18. stol. vzniklo nové politické hnutí v opozici vůči francouzské revoluci, zdůrazňující malou naději zlepšit politickou situaci revoluční cestou. V čele tohoto nového hnutí stanul britský politický filosof a státník Edmund Burke. I díky jeho několikrát vyjádřené podpoře americkým koloniím se v zámoří stal uznávanou osobností, k níž se hlásila většina konzervativních myslitelů jako k výchozímu bodu svých politických přesvědčení, čímž vytyčili hranice, v nichž se pohybují i dnešní tradicionalisté.

Základem konzervativního myšlení je pro tradicionalisty náboženství a hodnoty, které věřící vyznávají. Velký význam mají lidská práva, která byla ale dána každému člověku Bohem (a ne zákonem), a je proto nutné je respektovat. Lidé jsou si proto rovni a to tradicionalisty vede k obhajobě svobodných demokratických režimů. Jako jednu ze základních svobod hájí osobní vlastnictví a možnost s ním obchodovat. Na druhé straně však oponují velkému byznysu a podporují raději lokální obchod. Vůbec mezi nimi převažuje zájem o domácí a zejména regionální témata a mají jen malou důvěru ve federální snahy a ještě menší v ty mezinárodní. Součástí jejich programu je místní patriotismus, který vede k podpoře práv států. Proti federalismu staví princip subsidiarity jako střední cestu mezi silnou ústřední vládou a suverenitou jednotlivých států.

Tradicionalisté odporují modernímu vývoji společnosti jako celku, od interpretace vědeckého nebo společenského pokroku přes způsob školního vzdělávání až po populární kulturu a průmysl, který ji produkuje. Naději na lepší život společnosti vidí v tradiční rodině a kultuře se všemi církevními i světskými zvyky, které prověřil čas svou trvalostí, a proto nepřekvapí negativní postoj k těm, kteří tradiční život negují. Tradicionalisté se obávají zejména o budoucnost rodiny, jež se mění pod vlivem feministického hnutí a sílící genderové otevřenosti. Nepodpořili by například adopci dětí homosexuálními páry či jejich sňatky a potraty jsou pro ně úplné tabu. Tradicionalisté se sdružují například kolem institucí jako je Howardovo centrum pro rodinu, náboženství a společnost, jehož cílem je ochrana „přirozené rodiny“ proti jejím deviacím v současné kultuře.